

- In het *Allegro* opent de eerste viool met een sereen en lyrisch thema, gebaseerd op een septiem-sprong, die steeds weer terugkeert. Beethoven doet zich hier echt kennen als de variatie-kunstenaar: zijn gebruik van het thematisch materiaal is meesterlijk met motieven die gedurende het hele deel worden ontwikkeld en getransformeerd. Het samenspel tussen de instrumenten is verfijnd, met wel een duidelijke hoofdrol voor de eerste viool en met naadloze uitwisselingen en dynamische contrasten.
 - Het tweede deel, *Andante con moto*, heeft een tedere en vloeiende melodie: cantabile in een zachte, bijna pastorale sfeer; een lyrisch contrast met het energieke eerste deel.
 - Het derde deel is een levendig en speels *Allegro*: met een vlot en springerig thema. Na herhaling van het openingsstuk volgt een gedeelte, aangeduid als 'Minore', een rustig contrast met de terugkeer naar het pittige 'Maggiore'.
 - Het laatste deel is een snel en uitbundig rondo, dat veel vraagt van de virtuositeit van de spelers van het Utrecht String Quartet. Het hoofdthema van de *Presto* is helder, energiek en vol variatie, met ritmische drive en kent levendige uitwisselingen tussen de instrumenten. Het deel culmineert in een vreugdevolle conclusie, die het algehele optimistische karakter van het kwartet weerspiegelt.
- Let ook op de veel meer aanwezige dynamiek bij Beethoven dan in het kwartet van Martin.

© Huub Krijnen

Utrecht String Quartet

De leden van het Utrecht String Quartet doen wat ze de afgelopen jaren steeds met veel passie hebben gedaan: volledig toegewijd de mooiste kamermuziek spelen. Het kwartet beleeft veel plezier aan het spelen van bekende muziek en zijn zich er bewust van dat grote componisten tijdloze meesterwerken schreven. Het USQ heeft echter ook een uitstekende reputatie verworven met de zoektocht naar zoekgeraakt en vergeten repertoire en met hun samenwerking met hedendaagse componisten.

(Aangeleverde tekst)

Stichting
Alkmaarse
Kamermuziek

Opgericht 1918

Concert in TAQA-theater De Vest – 24 september 2024

Utrecht String Quartet

Eeva Koskinen (viool), Katherine Routley (viool),
Mikhail Zemtsov (altviool), Sebastian Kolosky (cello)

Johannes van Bree (1801-1857)

Strijkkwartet nr. 2 in Es

- I. Allegro ma non troppo
- II. Scherzo/Trio (più lento)
- III. Adagio
- IV. Allegro vivace

Frank Martin (1890-1974)

Strijkkwartet (1966)

- I. Lento
- II. Prestissimo
- III. Larghetto
- IV. Allegretto leggiero

PAUZE

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Strijkkwartet in D, opus 18 nr. 3

- I. Allegro
- II. Andante con moto
- III. Allegro
- IV. Presto

Johannes van Bree (1801-1857) - Strijkkwartet nr. 2 in Es

Johannes Bernardus van Bree is vooral als dirigent de dominante figuur in het Amsterdamse muziekleven in de periode 1830 tot 1855. In zijn korte leven heeft hij ook als componist een respectabel oeuvre gecreëerd. Zijn composities weerspiegelen de veelzijdigheid van zijn openbare functies: missen en andere kerkmuziek, cantates en declamatoria, een opera, een opéra-comique en een operette, liederen, mannenkoren, twee symfonieën, ouvertures, concerten, drie strijkkwartetten, talrijke pianostukken en andere kleinere werken. Zijn beste werken zijn, in de woorden van een tijdgenoot, gekenmerkt "door eenvoudigheid en natuurlijkheid, ... door eene gladheid, klaarheid en frischheid, een zekere populariteit, zonder triviaal te zijn." Internationaal bekend is zijn *Allegro* voor vier strijkkwartetten, een kort en bevallig werkje.

Het kwartet dateert uit 1840. Het *Allegro ma non troppo* heeft de standaard indeling AA-B-A, waarbij de melodie van het B-deel het meest wordt uitgewerkt. Veel gebruik van syncopen. In het verrassende *Scherzo* klinkt het *Trio* als een stemmig koraal in gebroken drieklanken. Het *Adagio* kent een mooie zangerige melodie die door alle instrumenten wordt verklankt. Na een onrustig begin in het *Allegro vivace* wordt de hoofdmelodie van dit deel gepresenteerd en doorgewerkt tot een uiteindelijk rustig einde.

Het is een klassiek kwartet in de beste zin van het woord: een evenwichtige opbouw, een 'beschaafd gesprek' tussen alle instrumenten, waarbij ook de cello en de altviool regelmatig aan bod komen.

Frank Martin (1890-1974) - Strijkkwartet (1966)

Frank Martin is zonder enige twijfel, met Arthur Honegger, de belangrijkste Zwitserse componist uit de 20ste eeuw. Aanvankelijk is hij een aanhanger van het neoclassicisme volgens het idioom van Ravel. Maar in de jaren 1930 ontwikkelt Martin, grotendeels autodidact, een heel persoonlijke en meer gedurfde stijl, die zeer chromatisch is.

In 1946 verlaat hij Zwitserland en vestigt hij zich in Nederland, het vaderland van zijn echtgenote Maria Boeke. Aanvankelijk woont hij in Amsterdam, later verhuist hij naar Naarden waar hij zich in alle rust aan het componeren wijdt en tot zijn dood in 1974 zal wonen.

Karakteristiek voor de werken van Martin is een intense lyriek met vaak uitgesproken melodische lijnen. Nóch tonaal, nóch atonaal in strikte zin, toont zijn muziek heel originele oplossingen. Het maakt Martin tot een componist die ontsnapt aan alle grote 'scholen' van de muziek van de twintigste eeuw. Het lukt hem zich aan de verplichtingen van de avant-garde te onttrekken en zo zijn eigen weg te banen, maar men moet wennen aan zijn moderne idioom.

Het kwartet begint (*Lento*) met een schreeuwend recitatief van de altviool, die weldra begeleid wordt door pizzicato's van de cello. De tweede viool neemt het over met een ogenschijnlijk simpel melodietje, voorzien van een tegenstem van de eerste viool en de altviool. Het stuk heeft een gematigd modern karakter, met een strakke ritmische puls. Het tweede deel is een scherzo, *Prestissimo*. Het klinkt best een beetje wrang. Het *Larghetto* begint met een fraaie melodie door de eerste viool, begeleid door de andere instrumenten. Ook hier speelt de cello veel pizzicato-nootjes. De finale is een *Allegretto*, met de toevoeging *leggero* (licht gespeeld). Hier mag de cello beginnen maar weldra pakt de eerste viool ook nadrukkelijk zijn rol.

Ludwig van Beethoven (1770-1827) - Strijkkwartet in D, opus 18 nr. 3

Tegen de tijd dat Beethoven begon met het componeren van zijn Opus 18-kwartetten, had hij in Wenen al aanzienlijke erkenning verworven als pianist en componist. De Weense muziekgemeenschap keek reikhalzend uit naar zijn kwartetten (in navolging van Haydn en Mozart). Het strijkkwartet dat u vanavond hoort maakt deel uit van een reeks van zes kwartetten gecomponeerd tussen 1798 en 1800. Deze kwartetten markeren een belangrijke fase in Beethovens vroege carrière, waarin hij zijn stem begon te vestigen in het genre van de kamermuziek.